

N:o 23.

Ank. till Riksd. kausli den 10 februari 1903, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ägoutbyte emellan Kronan och Landskrona stad.

(I. A.)

Uti en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 27) har Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för den 31 december 1902 föreslagit Riksdagen medgifva, att de kronan tillhöriga, å en af förste landtmätaren C. M. Carlquist år 1898 upprättad karta med ägofigurerna 1, 2, 3 och 4 betecknade områden om tillhoppa 2 hektar 20 kvadratmeter, som upplåtits till Landskrona—Eslöfs järnvägsaktiebolag, måtte utbytas mot Landskrona stad nu tillhöriga, å samma karta med figurerna 6, 7, 8, 9 och 10 betecknade ägor om tillhoppa 1 hektar 43 ar 85 kvadratmeter, samt att därefter sistnämnda område måtte af järnvägsbolaget få innehafvas under samma villkor, som med upplåtelsen af förberörda kronan nu tillhöriga område vore förenade.

Till återopade statsrådsprotokoll har departementschefen beträffande denna fråga anfört följande:

»Sedan Landskrona stad och Landskrona—Eslöfs järnvägsaktiebolag öfverenskommit att genom ägoutbyte reglera stadens och järnvägens till hvarandra gränsande områden för utläggande af nya gator och tomter samt järnvägsspår å bangårdens och hamnens utvidgade områ-

den, blef vid en af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län på begäran anbefalld, af förste landtmätaren C. M. Carlquist med biträde af godemän den 20 juni 1898 påbörjad förrättning såsom ostridigt antecknad, att den jord, som järnvägsbolaget disponerade inom stadens område, och hvarom vore fråga, till stor del vore kronan tillhörig och utgjorde en del af förutvarande befästningsområdet.

Vid förrättningens fortsättning den 24 påföljande oktober anfördes å kronans sida, att den af kronan till järnvägsbolaget upplåtna mark, som enligt uppgjort förslag skulle afträdas till staden, vore efter arealen icke obetydligt större än den stadens mark, som skulle tilläggas det upplåtna området; men som staden och järnvägsbolaget, hvilka saken närmast rörde, för sin del gillat berörda förslag och funnit det samma för sig fördelaktigt, och då större delen af den upplåtna marken framför stationshuset, som af bolaget enligt detta förslag skulle till staden afträdas, redan förut enligt den 29 oktober 1805 fastställd plan för Landskrona nya stad varit till allmän gata och publik trädgård utlagd och således icke för kronan kunde äga något synnerligt värde, borde någon anmärkning ej heller af kronan framställas mot förslaget.

Enligt den öfver förrättningen författade karta med beskrifning skulle till staden öfverlämnas af den kronan tillhöriga mark, som disponerades af järnvägsbolaget:

ägofiguren n:o 1, utgörande en del af Järnvägsgatan med

	därintill varande plantering	1,17 hektar
»	» 2, söder om järnvägsstationen	0,38 »
»	» 3, » » »	0,35 »
»	» 4, » » »	0,102 »

eller tillhopa 2 hektar 20 kv.-mtr.

Därjämte skulle af järnvägens egen mark öfverlämnas ägofiguren n:o 5 om 45 ar.

Staden skulle för reglering af det till järnvägsbolaget från kronan upplåtna område afstå:

ägofiguren n:o 6 vid Lilla Strandgatan.....	0,35 hektar
» » 7, söder om järnvägsstationen	0,08 »
» » 8, » » »	0,0125 »
» » 9, » » »	0,156 »
» » 10, » » »	0,84 »

eller tillsammans 1 hektar 43 ar 85 kv.-mtr.

Ehuru staden sålunda skulle från kronan erhålla mera mark, än staden komme att afstå, men med hänsyn till villkoren för markens upplåtande till järnvägsbolaget, i hvilka ändring ej vore ifrågasatt, äganderätten till mera eller mindre mark icke vore af betydelse för kronan, samt ägoutbytet vore för gränsregleringen förmånligt, hemställde arméförvaltningen i underdånig skrifvelse den 9 augusti 1899, det Eders Kungl. Maj:t täcktes godkänna ägoutbytet samt medgifva, att det därigenom kronan tillkommande område finge i stället för den utbytta marken af järnvägsbolaget innehafvas under samma villkor, som med upplåtelsen af sistnämnda mark varit förenade.

Om dessa villkor upplyste arméförvaltningen, att vid fastställelse genom nådigt bref den 15 mars 1864 af plan för järnvägsanläggningen mellan Landskrona och Eslöfs station å södra stambanan Kungl. Maj:t medgaf upplåtelse till järnvägsbolaget af den kronans mark, som erfordrades för järnbanans inledande till staden och den därstädes afsedda bangård; men som inkomsten af denna mark vore anslagen till ingenjörkårens besparingskassa, skulle järnvägsbolaget vara pliktigt att för all framtid till nämnda kassa erlægga en mot kassans inkomst af marken svarande årlig afgift.

Såsom af nyssnämnda nådiga bref inhämtas, hade upplåtelsen skett efter framställning af Rikets Ständer i underdånig skrifvelse den 25 juli 1863 och efter chefens för ingenjörkårens hörande. — Den årliga afgiften, som Kungl. Maj:t förklarar sig efter utredning angående den frångångna markens omfång och beskaffenhet vilja bestämma, blef genom nådigt bref den 4 juli 1865 fastställd till 813 rdr rmt.

Sedan särskilda skrifter inkommit dels från stadsfullmäktige och dels från järnvägsbolaget med tillkännagifvande, att de hvar för sig godkände ifrågavarande förslag till ägoutbyte, samt medgifvande tillika från järnvägsbolaget, att det område om 1,4385 hektar, som staden afstode åt bolaget, skulle i bolagets hand erhålla samma natur, som den öfriga mark invid Landskrona station, hvilken Eders Kungl. Maj:t förut åt bolaget upplåtit, anbefalldes Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län att i ärendet afgifva underdånigt yttrande och tillika meddela uppgift å värdet af den mark, som inginge i ägoutbytet. Efter att hafva uppdragit åt magistraten i Landskrona att låta värdera marken, öfverlämnade Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande med underdånig skrifvelse den 23 mars 1901 magistratens protokoll den 4 samma månad, enligt hvilket värdet af den mark, som skulle genom bolaget af kronan till staden öfverlämnas, utgjorde 60,563 kronor och af den

mark, som staden härför skulle lämna i utbyte, 66,011 kronor 25 öre, hvarjämte Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, enär värdet å den mark, kronan erhöle, vore högre än värdet å den mark, kronan lämnade i utbyte, samt ägorna genom bytet samlades i en formigare ägofigur, förmälte sig icke hafva något att erinra mot ägoutbytet.

Arméförvaltningen, som erhållit befallning att låta genom ojäfviga personer värdera den mark, som inginge uti det ifrågasatta ägoutbytet, har med underdånig skrifvelse den 5 denna månad öfverlämnat ett vid dylik värdering den 18 nästlidne oktober upprättadt instrument, enligt hvilket värdet af den jord, kronan skulle afstå till staden, beräknats

för ägofiguren n:o 1 till	kr. 21,600: —
» » » 2 »	» 7,885: —
» » » 3 »	» 1,500: —
» » » 4 »	» 770: —
	eller tillhopa kr. 31,755: —

samt värdet af den jord, staden skulle afträda till kronan, utgjorde

för ägofiguren n:o 6	kr. 28,000: —
» » » 7	» 6,400: —
» » » 8	» 212: 50
» » » 9	» 3,120: —
» » » 10	» 39,794: 30
	eller tillsammans kr. 77,526: 80.

Det ifrågasatta ägoutbytet vore, enligt värderingsmännens åsikt, så fördelaktigt både för kronan såsom grundägare och järnvägsbolaget såsom innehafvare, att det efter deras förmenande ovillkorligen borde af kronan antagas.

I sistberörda underdåniga skrifvelse anför arméförvaltningen, bland annat, att ägoutbytet hufvudsakligen afsåge dels att å sydöstra sidan åstadkomma en mera regelbunden gränslinje mellan järnvägens område och de upplagsplatser, staden hölle på att utfylla, än den brutna linje, som bildades af de gamla fästningsverkens yttre konturer, dels att undanröja det oegentliga förhållande, att järnvägsbolaget hade upplåtelse på en del af stadens gator och offentliga platser; och att bägge nämnda parter syntes dessutom lika intresserade af att en dylik reglering af

hvarderas områden komme till stånd. Kronan, som väl hade den formella äganderätten, kunde svårligen hafva vare sig nytta eller skada af ifrågavarande jordbyte i andra fall, än att Landskrona—Eslöfs järnvägsaktiebolag skulle sluta sin verksamhet eller dess egendom genom köp öfvergå i statens ägo. Det vore emellertid mycket svårt att finna ett nöjaktigt värde å mark, sådan som den ifrågavarande, hvaraf en del vore utlagd till gata, en del vid järnvägens anläggning blifvit bortgräfd, så att endast vatten återstode. Dock torde det kunna påstås, att kronan icke skulle blifva lidande på detta byte. Och det funnes dessutom ett särskildt skäl för detsammes godkännande. Då regering och Riksdag i förening år 1747 beslutit, att Landskrona stad skulle ånyo befästas och i sammanhang härmed flyttas till grunden söder om staden närmare hamnrännan, hade nämligen staden i vederlag för det intrång, den sålunda komme att lida, tillerkänts vissa privilegier, bland andra, att tomterna i den nya staden skulle vara fritomter och kostnadsfritt upplåtas till dem, som ville bebygga desamma. Tillika hade kronan åtagit sig att invalla den nya stadens område från hafvet och utfylla gator m. m. Den nya stadens område, hvars gränser fastställdes definitivt först genom den af Kungl. Maj:t den 29 oktober 1805 gillade »stadsplanta öfver Landskrona, sådan den bör blifva sedan fästningsbyggnaden ej vidare kommer att fullbordas», kunde därför betraktas såsom en sorts donationsjord; och redan å nämnda karta vore det område utanför järnvägsstationen, som bolaget nu skulle afstå till staden, utlagd till publik trädgård.

Arméförvaltningen vidhölle i anledning häraf sin förut gjorda framställning om nådigt bifall till ifrågavarande byte.

Som det ägoutbyte, hvarom här är fråga, enligt den i ärendet åstadkomna utredning, måste anses vara för kronan fördelaktigt, och då ägoutbytet därjämte är ägnadt att reglera nu ovissa rättsförhållanden mellan kronan och Landskrona stad, får jag tillstyrka detsamma under förutsättning likväl, att samma villkor, som med upplåtelse till järnvägsbolaget af den kronans mark, bolaget nu innehar, äro förenade, varda gällande, jämväl beträffande den mark, som genom bytet skulle kronan tillkomma och af järnvägsbolaget nyttjas.»

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling detta ärende blifvit hänskjutit, får, efter tagen kännedom af de till detsamma hörande handlingar och kartor hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må
af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 10 februari 1903.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
